

Programma

9

Openbaar gebied

Het programma "Openbaar Gebied" omvat al het beleid en activiteiten die door de gemeente, ten aanzien van het beheer en onderhoud van het openbaar gebied en de communicatie daarover, worden uitgevoerd.

De volgende producten maken onderdeel uit van dit programma:

- Beleidsuitvoering, planvorming, uitvoering, beheer en onderhoud van:
 - wegen, verkeersveiligheid, straatmeubilair, parkeervoorzieningen en bermen
 - openbare verlichting, kabels en leidingen
 - openbaar groen, begraafplaatsen, natuurbescherming en speelplaatsen
 - water, waterwegen, waterbermen, riolering en gemalen
 - buitenruimten rond openbare scholen
 - landinrichting
 - dierenwelzijn
- Overleg met de Erkende OverlegPartners (EOP's), doelgroepen van bewoners en andere betrokkenen over het openbaar gebied in de stad, de dorpen en het landelijke gebied

1. Trends en ontwikkelingen

Een adequaat onderhouden openbaar gebied – groen, grijs en blauw – draagt bij aan een aangename woon- en leefomgeving, waar bewoners en bezoekers op een plezierige en veilige wijze kunnen verblijven en zich verplaatsen. Het werken aan een aangename woon-

Programma 9 Openbaar gebied

en leefomgeving gebeurt in samenspraak met de EOP's en de bewoners. Succesvolle concepten als Shared Space en Emmen Revisited worden in de werkwijze binnen het openbaar gebied geïntegreerd.

In ons Bestuursakkoord 2010-2014 "Samen investeren in toekomst" hebben wij aangegeven het volgende te willen bereiken/doen:

- uitvoering geven aan een actieplan onderhoud openbaar gebied gericht op verhoging van het kwaliteitsniveau van het openbaar gebied
- buurt- en wijkplannen over onderhoud/beheer van 'grijs en groen' worden opgesteld volgens de methode Emmen Revisited samen met en door de erkende overlegpartners en bewoners. Een gezamenlijke schouw ligt hieraan ten grondslag
- experimenten met onderhoud van het openbaar gebied door derden, bijvoorbeeld door agrariërs, bevorderen
- bewustwording bij burgers over het duurzame beheer van de eigen leefomgeving bevorderen
- integraal beheer voeren in de waterketen (samen met de waterschappen) en de efficiency van het beheer verhogen samen met de buurgemeenten en de waterschappen.

Beheer en onderhoud openbaar gebied

Het beheer van het openbare gebied richt zich op een leefomgeving die past bij de eisen die de gebruikers daaraan stellen. Uitgangspunt daarbij is een veilige en doelmatige inrichting gevolgd door een proactief beheer. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van integrale beheersplannen en meerjarenplannen, met als doel het bereiken van een leefomgeving waarin recht wordt gedaan aan de al aanwezige en potentiële karakteristieke omstandigheden in de gemeente. Basis voor het opstellen van al deze plannen zijn technische inspecties en wensen van de burger ten aanzien van het correctief onderhoud (ook wel belevingsonderhoud genoemd). Uitgangspunt hierbij is dat het openbaar gebied proactief wordt bijgehouden, teneinde kapitaalsvernietiging te voorkomen. Daarnaast bestaan de taken uit het opnemen en correct afhandelen van vragen, opmerkingen, meldingen en klachten van zowel individuele burgers evenals de EOP's. Hierbij gaat het niet over de wijze van binnenkomst van de meldingen maar over de correcte en tijdige afhandeling ervan. Uitgangspunt is dat er één wijkshouw per EOP wordt uitgevoerd. Hierbij wordt ook gekeken naar de fysieke veiligheid.

In 2012 krijgt de inrichting, het beheer en het onderhoud van het openbaar gebied een extra impuls door de realisatie van een groot aantal projecten, de uitvoering van het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan en de ambitie om met de beschikbare budgetten het percentage wegen met kwaliteitsniveau 'voldoende' van 76% te brengen naar 80% in 2014. Het herstel van de winterschade leidt er mede toe dat het kwaliteitsniveau van wegen is verbeterd. Nieuwe werkmethoden in het openbaar gebied worden voortgezet en verder uitgewerkt. Voor het beheer en onderhoud van het openbaar groen zijn in samenspraak met de EOP's beeldkwaliteitplannen groen vastgesteld. In 2012 ligt bij het werken met beeldkwaliteit de nadruk op de beeldkwaliteitsmetingen en het toezicht op de aannemers. De nieuwe rol van de gemeente, van uitvoerder naar toezichthouder, krijgt hiermee verder vorm. In 2012 krijgt de samenwerking tussen de EMCO, Buurtsupport, de stichting Veiligheidszorg Drenthe en onze gemeentelijke diensten verdere uitwerking. Er zal op basis van een uitgevoerde verkenning onderzoek worden gedaan naar de vorming van een "groen-grijsbedrijf", ook gericht op de sociale werkgelegenheidsfactor.

Eind 2011 wordt een rapportage over de actuele onderhoudssituatie betreffende het grijs aan het college voorgelegd. Met de beschikbare middelen moeten keuzes worden gemaakt over kwaliteitsniveaus. Dit leidt tot een meerjarenplanning voor beheer en onderhoud. Daarnaast willen wij meer aandacht hebben voor slimme combinaties tussen projecten, het zoveel mogelijk benutten van externe subsidies en vormen van onderhoud uitgevoerd door derden. Zo wordt op basis van de evaluatie van de pilot bermbeheer door agrariërs bezien of voortzetting mogelijk is.

Inrichting openbaar gebied: projecten

In het kader van de brede gebiedsontwikkeling Emmen-Centrum/Atalanta spelen er diverse grote projecten in het centrum van Emmen. Het project Hondsrugwegtunnel wordt in 2012 op de markt gebracht en aanbesteed. In 2012 vindt de bouw van de parkeerkelder bij het Noorderplein (locatie Mediamarkt) plaats. In 2013 zal deze worden opgeleverd. De bouw van

Programma 9 Openbaar gebied

de parkeerkelder bij het Willinkplein (locatie nieuwe Albert Heijn) zal in 2012 worden voorbereid. Het project herinrichting Wilhelminastraat fase 1 wordt in 2012 uitgevoerd. Wanneer fases 2 en 3 in uitvoering komen zal afhankelijk zijn van de totale bereikbaarheid van Emmen Centrum als gevolg van de overige projecten die hier spelen.

Ook buiten het centrum zal er het nodige gebeuren in 2012. Zo worden de (riool)-reconstructies van de Barnar-Splitting te Barger-Oosterveld, Erica Oost en het Spanjaardspad in Schoonebeek in 2012 afgerond. Er worden alternatieven gezocht voor de riolering die aanvankelijk in de Parallelweg zou worden aangelegd. Er wordt een keuze gemaakt voor een alternatief en deze zal worden uitgewerkt en uitgevoerd. De herinrichtingen van het centrum Klazienaveen en woonwagencentrum de Ark worden in 2012 afgerond. Daarnaast zijn er nog diverse andere kleinere en grotere projecten zoals bijvoorbeeld rondom winkelcentra, speelvoorzieningen, fietspaden etc.

Parkeren

In 2012 wordt verder gewerkt om ervoor te zorgen dat de gemeente, op termijn, qua bereikbaarheid van Emmen Centrum en het binnenstedelijk parkeren als een kwalitatief goede en gastvrije gemeente te boek staat (zoals verwoord zijn in de Nota Beleidsuitgangspunten Parkeren Emmen 2010-2020).

Om dit te bereiken zullen wij:

- Tegemoet komen aan de vraag naar parkeergelegenheid binnen de grenzen van het mogelijke en het wenselijke;
- Een veilige en goede bereikbaarheid van de parkeerfaciliteiten waarborgen;
- Optimaal gebruik maken van de schaarse ruimte, onder meer door dubbel grondgebruik (ondergronds parkeren) in de daarvoor in aanmerking komende gebieden;
- De parkeeroverlast voor alle doelgroepen beperken en een zo optimaal mogelijke parkeersituatie creëren, zo nodig door middel van regulering;
- Een minimaal kostendekkende exploitatie van betaalde parkeerfaciliteiten nastreven.

Binnen de taakomschrijving van toezicht in het openbaar gebied vormt de parkeercontrole een onderdeel van dit toezicht. De controle richt zich op zowel het betaald parkeren als op het juist parkeren in het centrumgebied van de stad. Controle vindt plaats middels surveillance en op basis van meldingen. Aanvullende taken betreffen het beheer van parkeermeters en –automaten en radarpalen. De opzichters van de dienst Gebied hebben in overleg met de EOP's een aanvullende signaleringsfunctie ten aanzien van onregelmatigheden in het openbaar gebied. De parkeeropbrengsten zullen mogelijk in 2012 achter blijven bij de tot nu toe begrote inkomsten. Dit wordt veroorzaakt door diverse bouwactiviteiten in het centrum. Door deze bouwactiviteiten worden (al dan niet tijdelijke) parkeerplaatsen opgeheven. In verband met kostendekkendheid van de ondergrondse parkeervoorzieningen zal worden voorgesteld de parkeertarieven in 2012 te verhogen.

Waterbeheer en riolering

In 2012 is het Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) 2010-2015 van toepassing. Het GRP bevat: doel, eisen en maatstaven, waarmee de komende jaren wordt gewerkt aan het rioolbeheer in onze gemeente. In het op te stellen Operationele Jaarplan Riolering 2012 wordt in detail aangegeven welke werkzaamheden in 2012 uitgevoerd gaan worden. Doel van alle werkzaamheden is het functioneren van de riolering te waarborgen tegen de laagste maatschappelijke kosten.

Shared Space

Het uitgangspunt van Shared Space is dat de bewoners samen met de gemeente als eigenaar verantwoordelijk zijn voor de kwaliteit van het openbaar gebied. Vanuit deze samenwerkingsrelatie zal ingezet worden op het ontwikkelen van het samen inrichten van een openbare ruimte waarbij verkeer, verblijf en andere functies in balans zijn. De samenwerkingsrelatie met de bewoner, het sociaal ontwerp en de gedeelde verantwoordelijkheid in onderhoud en beheer spelen daarbij een even belangrijke rol als het fysiekruimtelijk ontwerp. De gezamenlijke schouw van het gebied is daarvan onderdeel. Uitgangspunten van Shared Space vinden we komende jaren terug in de voortgang van zowel Making Places Profitable als Emmen Revisited. Het centrumplan van Barger-Compasuum is een voorbeeld hiervan.

Beheer Begraafplaatsen

Wij beheren 14 openbare begraafplaatsen die in gebruik zijn, 3 gesloten begraafplaatsen en de Joodse begraafplaats. In 2012 werken we op basis van de nieuwe verordening en uitvoeringsbesluiten aan het beheer van de 14 in gebruik zijnde openbare begraafplaatsen. Tot 2021 groeien we door efficiencymaatregelen en een andere tariefstructuur toe naar 100% kostendekking. In navolging van voorgaande jaren zal ook weer overleg plaatsvinden met uitvaartverenigingen en steenhouwers. In 2012 wordt de uitbreiding van de begraafplaats Klazienaveen in gebruik genomen en komt de voorbereiding van de uitbreiding van de begraafplaats Veenoord tot een afronding. De pilot op de begraafplaatsen Zwartemeer en Nieuw-Dordrecht waarbij burgers meewerken bij het onderhoud wordt voortgezet. Tenslotte gaan we in 2012 een lijst met cultuurhistorische monumenten op de begraafplaatsen vaststellen.

2. Wat willen wij bereiken

OPENBAAR GEBIED

- Een aangenaam woon- en leefgebied, waarin bewoners en bezoekers op een plezierige en veilige wijze kunnen verblijven en zich verplaatsen naar huis, werk, school of ontspanning
- Een leefomgeving waarin recht wordt gedaan aan de aanwezige en potentiële karakteristieke natuurlijke omstandigheden
- Samenwerking met de EOP's als partners op basis van de 10 uitgangspunten die de Nationale Ombudsman daarover heeft opgesteld
- Een samenwerkingsrelatie met bewoners die gebaseerd is op wederzijds respect en vertrouwen op het nakomen van afspraken
- Het onderhoudsniveau van openbaar gebied op een aanvaardbaar peil brengen en houden
- Een diervriendelijke uitvoering van de gemeentelijke taken op het punt dierenwelzijn, waarbij de communicatie met de inwoners en Dierenbescherming een belangrijk aandachtspunt is

3. Wat doen we ervoor

OPENBAAR GEBIED

Acties

- Inrichting, beheer en onderhoud

Toelichting

Door middel van beeldkwaliteitplannen wordt uitvoering gegeven aan het beheer en onderhoud openbaar groen. In 2012 ligt nadruk op beeldkwaliteitsmeting, areaalbeheer en toezicht op de aannemers. Verdere verkenning naar vorming groen- en grijsbedrijf.

Verbeteren wegennet: opstellen van een meerjarenplanning wegen, gebaseerd op de tweejaarlijkse inspectie van het wegennet. Ten aanzien van verkeer en veiligheid: uitvoeren projecten gedragsbeïnvloeding in het verkeer en realisering van essentiële herkenbaarheidkenmerken van het wegennetwerk.

Ook in 2012 zal er bijzondere aandacht zijn voor de bestrijding van de eikenprocessierups.

- Toegankelijkheid openbaar gebied

Het openbaar gebied dient toegankelijk te zijn voor mensen met een beperking die gebruik maken van hulpmiddelen, zoals rolstoelen en kinderwagens. Deze toegankelijkheid is in procedures geborgd waarbij onder meer raadpleging van de WMO-raad plaatsvindt. Evenals in 2011 wordt in 2012 verder ingezet op:

- toetsen van herinrichtingsplannen (in de voorbereiding en de uitvoering) op de toegankelijkheid voor mindervaliden en ook voor visueel gehandicapten.

Programma 9 Openbaar gebied

• Parkeren	<ul style="list-style-type: none">- periodiek in gesprek met de WMO-raad Emmen en de Seniorenraad Emmen over adviezen en ontwikkelingen betreffende de toegankelijkheid van het openbaar gebied- het actualiseren van het Programma van eisen waarin een paragraaf 'Toegankelijkheid' opgenomen. <p>Aanleg parkeerkelders bij Mediamarkt en opheffing parkeerdek Noorderplein. Vorbereiding bouw parkeerkelder Willinkplein (locatie nieuwe Albert Heijn). Parkeerbedrijf: nieuwe organisatie parkeertoezicht.</p>
• Rondweg	<p>De ontwerpfasen (inclusief kostenraming) voor de ongelijkvloerse kruising van de Rondweg bij het Business Park Meerdijk wordt in 2011 afgerond. Na goedkeuring van college en raad zal in 2012 de uitvoering kunnen starten.</p>
• Inrichtingsprojecten	<p>De reconstructies van de kruisingen Baander-Wilhelminastraat, Spanjaardspad en Barnar-Splitting zullen worden afgerond. In 2012 wordt met de reconstructie Prinsenlaan gestart.</p> <p>In 2012 worden de herinrichtingen van het centrum Klazienaveen en het woonwagencentrum de Ark afgerond.</p>
• Emmen Schoon	<p>In het kader van Emmen Schoon:</p> <ul style="list-style-type: none">- worden op diverse scholen zwerfafvalprojecten uitgevoerd- worden diverse wijkopruiacties ondersteund- wordt wederom deelgenomen aan de Landelijke Opschoondag in maart 2012 <p>Tevens wordt het budget van Emmen Schoon aangewend om de veegactiviteiten na grootschalige evenementen als Full Colour, C'est la Vie en de Gouden Pijl te bekostigen (conform het collegebesluit betreffende Emmen Schoon, d.d. 4 september 2005).</p>
• Riolering	<p>Er zal uitvoering gegeven worden aan de afspraken voortkomend uit de GRP 2010-2015.</p> <p>In 2012 worden de volgende rioleringsprojecten uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none">- Barger-Oosterveld- Spanjaardspad- Wilhelminastraat- Frieslandroute / Odoorneweg- Mediamarkt- Atalanta
• Wateroverlast Emmerhout en Emmermeer	<p>Voor de aanpak van de wateroverlastsituatie in Emmerhout is in nauwe samenwerking met het Waterschap Velt en Vecht en het Waterschap Hunze en Aa's een ontwerp tot stand gekomen. Op dit ontwerp zijn door belanghebbenden bezwaren geuit. Door middel van overleg en onderzoek naar alternatieven willen we een breed gedragen ontwerp realiseren. Uitvoering hiervan zal in 2012 plaatsvinden.</p> <p>Voor wat betreft wateroverlast Emmermeer zullen maatregelen worden getroffen zodat bij extreme zomerse buien de Boomstraat wordt ontlast van water op straat. Er zijn meerdere maatregelen mogelijk, zoals</p>

Programma 9 Openbaar gebied

<ul style="list-style-type: none"> • Begraafplaatsenbeheer 	<p>een leiding via de middenberm Boomstraat / Vd Scheerstraat aanleggen of een verlaging van de Vd Scheerstraat. Dit moet als gevolg hebben dat het water op natuurlijke wijze wordt afgevoerd richting het Haagjespark. Planning vooralsnog is uitvoering in 2012. Voortzetting activiteiten in relatie tot ruimte en financiën en uitvoering geven aan de nieuwe beheersverordening en uitvoeringsbesluiten. Specifieke aandacht wordt gegeven aan de kostenonderbouwing lijkbezorgingrechten evenals aan de uitvoering van onderhoud. Daartoe wordt in 2012 een vervolg gegeven aan de pilot waarbij derden onderhoud op twee begraafplaatsen zullen uitvoeren.</p> <p>Ingebruikname van de uitbreiding van de begraafplaats Klazienaveen. Vorbereiding uitbreiding Veenoord. Vaststellen van een lijst met cultuurhistorische monumenten.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Speelvoorzieningen 	<p>Uitvoering meerjarenraming onderhoud en vervanging en realisatie van een viertal nieuwe Multifunctionele speelvelden (MFS) in 2012.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Inzet Reserve Openbaar Gebied 	<p>De reserve Openbaar Gebied (voorheen het Fonds Openbaar Gebied) wordt onder andere ingezet als cofinanciering voor BDU-projecten (Brede DoelUitkering verkeer en vervoer) en de verbetering van kunstwerken. Daartoe wordt een actuele inventarisatie kunstwerken opgesteld.</p>
<ul style="list-style-type: none"> • Dierenwelzijn 	<p>Het provinciaal dierentehuis "Het Zwarvershoes" verzorgt de gemeentelijke opvangtaak van gevonden honden en katten en de Dierenbescherming verzorgt het vervoer. De Dierenbescherming krijgt jaarlijks subsidie voor het vervoer en de chipactie voor katten. Uitvoering geven aan de notities Zorg voor Dieren en Dieren in het openbaar gebied.</p>

4. Meting

OPENBAAR GEBIED					
	Resultaat	Streefwaarde			
Effect indicator waardering (*)	2010	2012	2013	2014	2015
• waardering ihkv woonbelevingsonderzoek	7,2	7,2	7,2	7,2	7,2
Effect indicator sociale cohesie(*)					
• waardering ihkv woonbelevingsonderzoek	6,9	7,1	7,1	7,1	7,1
Streefwaarde wegen op kwaliteitsniveau 'voldoende'	76%	77%	78%	79%	80%
Kerncijfers					
• aantal meldingen openbaar gebied	11.832	11.000	11.000	11.000	11.000
• aantal meldingen overlast	90	90	90	90	90
• aantal wijkschouwen	37	37	37	37	37

(*) de streefwaarden waardering, sociale cohesie en openbaar gebied zijn gebaseerd op het Woonbelevingsonderzoek 2010.

5. Risico's

Uit de aanwezige inventarisatie van de kwaliteit van wegen en kunstwerken blijkt dat in een aantal gevallen sprake is van achterstallig onderhoud. Dit kan leiden tot kapitaalvermindering van de kapitaalgoederen.

6. In welke documenten is relevant beleid vastgelegd

- Stategienota Emmen 2020
- Bestuursakkoord 2010-2014 "Samen investeren in toekomst"
- Collegenbrief 2010-2014 "Vastberaden de toekomst tegemoet"
- Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2015
- Bomenverordening 2011
- Beheerverordening Begraafplaatsen 2011
- Nota Wegenonderhoud en Nota Kunstwerken
- Woonschepenverordening 2011
- Beleidsplan openbare verlichting 2010
- Notitie Zorg voor Dieren 2006
- Notitie Dieren in het openbaar gebied 2009
- Ontwerp Beleidsuitgangspunten Parkeren Emmen 2010-2020

7. Vastgelegde investeringen c.a. en volumes in euro's

(bedragen in duizenden euro's)

Omschrijving	2012	2013	2014	2015
Openbare verlichting (armaturen)	35	53	70	88
Uitvoering herinrichting deelgebied Emmen	51	51	51	51
Beschikbaar volume diverse kleine invest. 20 jaar	69	80	90	101
Beschikbaar volume materieel O.B.W. 10 jaar	7	9	9	9
Herinrichting Schoonebeek	130	130	130	130
Beschikbaar volume openbare werken	71	109	147	185
Vervanging openbaar groen	49	49	49	49
Reconstructie Rondweg	600	600	600	600
totaal programma 9 Openbaar gebied	1.012	1.080	1.146	1.212

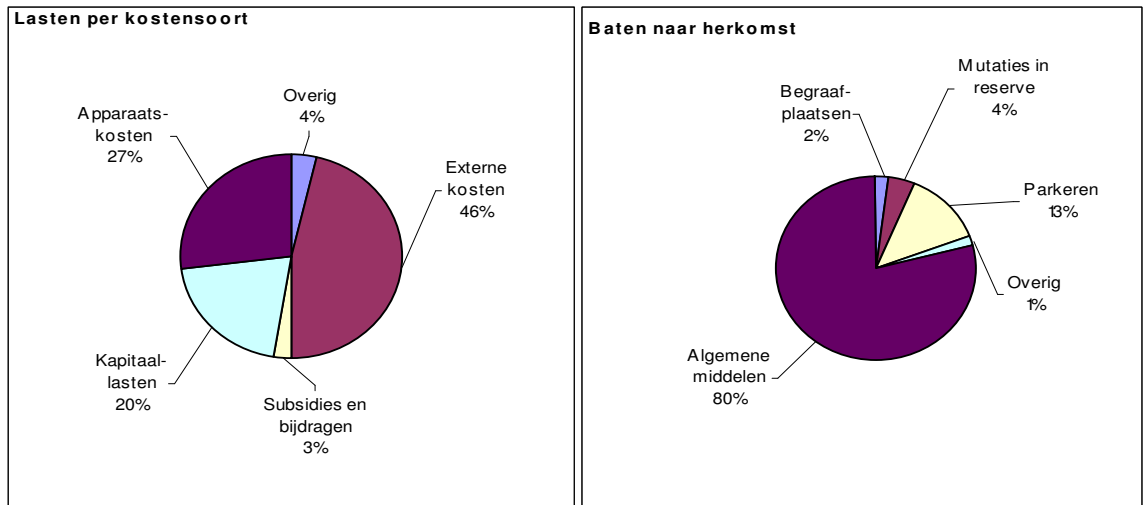
8. Wat mag het kosten

8.1 Lasten en baten programma 9 Openbaar gebied

(bedragen in duizenden euro's)

		2012	2013	2014	2015
Lasten	007 Volumes programma 9 Openbaar gebied	1.012	1.080	1.146	1.212
	202 Belastingaanslagen	14	14	14	14
	203 Vergunningen	210	210	210	189
	403 Beheer openbaar gebied	13.333	13.787	13.842	13.859
	405 Onderhoud openbaar gebied	12.018	11.359	11.565	11.686
	406 Toezicht openbaar gebied	580	580	580	580
Totaal lasten		27.167	27.030	27.357	27.540
Baten	202 Belastingaanslagen	52	52	52	52
	203 Vergunningen	16	17	17	18
	403 Beheer openbaar gebied	4.399	5.261	5.425	5.570
	405 Onderhoud openbaar gebied	59	59	59	59
	406 Toezicht openbaar gebied	10	10	10	10
Totaal baten		4.536	5.399	5.563	5.709
Saldo programma bruto		22.631	21.631	21.794	21.831
Reserves	Onttrekking	1.185-	1.081-	1.001-	857-
	Storting	60	60	60	60
Mutatie reserves		1.125-	1.021-	941-	797-
Saldo programma netto		21.506	20.610	20.853	21.034

In onderstaande grafieken zijn de lasten weergegeven naar onderwerp en de baten weergegeven naar herkomst

8.2 Bezuinigingsvoorstellen

Parallel aan het opstellen van de begroting heeft het bezuinigingstraject plaatsgevonden. De resultaten van de bezuinigingsoperatie zijn weergegeven in onderstaande tabel (in duizenden euro's). Een uitgebreide toelichting op de afzonderlijke bezuinigingsvoorstellen is opgenomen in het document 'Bezuinigingsvoorstellen (meerjaren)begroting 2012-2015'. Dit document is integraal onderdeel van deze meerjarenbegroting.

Bezuinigingsvoorstellen programma 9					
nr	omschrijving (bedragen * € 1.000)	2012	2013	2014	2015
1	Onderhoud groen	50	50	50	50
2	Volume openbare verlichting	17			
2	Af: voor 50% verrekening met stelpost onderuitputting volumes	8-			
3	Volume diverse kleine investeringen 20 jaar	10			
3	Af: voor 50% verrekening met stelpost onderuitputting volumes	5-			
4	Volume Rondweg	600	560	560	560
4	Af: voor 50% verrekening met stelpost onderuitputting volumes	300-	280-	280-	280-
5	Bijramen beschikbaar volume materieel O.B.W.	-	-	2-	4-
6	Maatregelen op gebied van parkeren	30	30	30	30
Totaal programma 9		394	360	358	356

